

Lakialoite 6

Arja Ojala /sd ym.: Lakialoite laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista valtion eläkelainsäädäntöön

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi määräaikainen laki, jolla mahdollistetaan vaikean työttömyystilanteen helpottamiseksi vanhemmalle työntekijälle oikeus lopettaa työsuhde ennen varsinaista eläkeikää siten, että hän säilyttää oikeuden saada vanhuuseläkettä palveluksen päätty-

mishetkellä voimassa olleen alle 65 vuoden eläkeiän saavutettuaan. Oikeuden edellytyksenä on, että palvelussuhteensa päättävän tilalle palkataan työtön työnhakija ja ettei palvelussuhteensa päättävä saa työttömyyskorvausta tai ole ansio-työssä.

PERUSTELUT

Työttömien työnhakijoiden lukumäärä on pyssynyt edelleen erittäin korkeana. Vaikka jo päätetyt työllisyystilannetta parantamaan tarkoitetut toimenpiteet eivät ole vielä vaikuttaneet riittävän pitkän aikaa, on kuitenkin oletettavissa, että työttömyys ei parane olennaisesti käyttämällä ainoastaan perinteisiä työllistämistoimenpiteitä. Tämän johdosta käyttöön tulee ottaa uusia ennakkoluulottomia keinoja. Näiden keinojen käyttö voi olla myös väliaikaista.

Työmarkkinoille on muodostunut tilanne, jossa koulutettuja nuoria ihmisiä on työttömänä samanaikaisesti kun työelämässä on itsensä loppuun ajetuksi tuntevia henkilöitä, jotka olisivat valmiita antamaan työpaikkansa työttömälle nuorelle. Useat etenkin raskaampien ja henkisesti kuluttavien ammattien harjoittajat olisivat valmiita jäämään pois töistä, mikäli siitä ei seuraisi heille menetyksiä mm. eläkkeen osalta siten kuin nykyisin voimassa olevan säännösten perusteella tapahtuu.

Esimerkiksi valtion työsuhteissa edellytetään ns. loppukarensseina viimeisten kuuden kuukauden työskentelyä välittömästi ennen eläkkeelle jäämistä ja että työntekijällä on palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden vuoden aikana eläkeikää yhteensä vähintään kolme vuotta. Mikäli henkilö päättää työsuh-

teensa näistä loppukarensseista poiketen, tulee hän oikeutetuksi eläkkeeseen vasta 65 vuoden iässä mahdollisen alemman ammattikohtaisen eläkeiän sijasta. Samalla hän menettää eläkkeensä kokonaiskertymässä.

Nykyisessä vaikeassa työllisyystilanteessa tulisi ikääntyneimmille työntekijöille sallia mahdollisuus jäädä pois työstä jo ennen säädettyä eläkeikää siten, että he säilyttäisivät oikeutensa alennettuun ammattiinsa perustuvaan eläkeikään. Eläkekertymäksi muodostuisi luonnollisesti se kertymä, joka on kertynyt palvelussuhteen päättymiseen mennessä. Toisin sanoen ns. tulevan ajan eläkettä ei maksettaisi.

Lisäksi eläkeoikeuden säilyttämisen ehtona olisi, että työstä pois jäävän henkilön tilalle palkattaisiin toistaiseksi voimassa olevaan työ- tai virkasuhteeseen työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana oleva henkilö. Työstä pois jäävä henkilö ei saisi ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi eikä hän säilyttäisi tässä tarkoitettua eläkeoikeuttaan, mikäli hän olisi laissa tarkemmin säädellyssä työsuhteessa johonkin muuhun työnantajaan.

Aloitteessa tarkoitettun poikkeussäännösten toteuttamisen aloittaminen soveltuu luontevimmin julkiselle sektorille. Tämän vuoksi oikeudesta tulisi työttömyystilanteen helpottamiseksi sää-

tää määrääaikainen valtion työ- tai virkasuhteessa olevia työntekijöitä koskeva laki. Kuntaan työ- tai virkasuhteessa olevien työntekijöiden osalta vastaavat poikkeukset tulisi tehdä kunnalliseen eläkesääntöön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeuksista valtion eläkelainsäädäntöön

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä valtion eläkelaisissa (280/66), valtion eläkelain muuttamisesta 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (103/89) ja sillä kumotuissa ja muutetuissa säännöksissä, peruskoululain muuttamisesta 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (104/89) ja sillä kumotuissa ja muutetuissa säännöksissä, valtion eläkelain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1528/93) voimaantulosäännöksen 10 momentissa sekä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 27 päivänä lokakuuta 1995 annetussa laissa (1232/95) on säädetty, valtion eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen saamisen edellytysten ja määräytymisen osalta noudatetaan jäljempänä tässä laissa säädettyjä poikkeuksia.

2 §

Edunsaajalla on oikeus vanhuuseläkkeeseen palveluksen päättymishetkellä voimassa olleen alle 65 vuoden eläkeiän saavutettuaan, vaikka hänen valtion eläkelain piiriin kuulunut palveluksensa on päättynyt enintään kolme vuotta ennen kyseisen eläkeiän saavuttamista, jos hänen työnantajansa on tällöin palkannut toistaiseksi voimassa olevaan työ- tai virkasuhteeseen työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevan henkilön.

Edellytyksenä on kuitenkin, että edunsaaja ei

palveluksen päättymisen jälkeen ole saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista työttömyyspäivärahaa eikä ole ollut työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainituissa laeissa, eläkeohjesäännöissä tai eläkesäännöissä tarkoitettussa ansiotyössä tai että hänen ansiotulonsa näistä töistä voidaan arvioida kuukaudessa pienemmäksi kuin valtion eläkelain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu markkamäärä. Edellytyksenä on lisäksi, että 1 §:ssä mainituissa säännöksissä säädettyt muut vanhuuseläkkeen saamisen edellytykset kuin eläke aika täytyivät palveluksen päättyessä.

3 §

Vanhuuseläkkeen suuruus määrätään 2 §:ssä tarkoitettulle edunsaajalle palveluksen päättymishetkellä voimassa olleiden säännösten mukaisesti, niin kuin eläkkeen saamisen edellytykset olisivat tällöin täyttyneet. Eläkkeen määrä tarkistetaan valtion eläkelain 16 §:n mukaisesti.

4 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1996 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 1999 asti. Lakia sovelletaan edunsaajaan, jonka palvelus on päättynyt tämän lain tultua voimaan ja joka saavuttaa eläkeikänsä tämän lain ollessa voimassa.

Helsingissä 7 päivänä helmikuuta 1996

Arja Ojala /sd
Tapio Karjalainen /sd
Arto Bryggare /sd
Reijo Lindroos /sd
Mikko Elo /sd

Jukka Gustafsson /sd
Kalevi Olin /sd
Tuija Pohjola /sd
Annika Lapintie /vas
Irina Krohn /vihr

Eila Rimmi /vas
Säde Tahvanainen /sd
Risto Kuisma /sd
Irja Tulonen /kok
Jorma Rantanen /sd

Pia Viitanen /sd
 Heikki Rinne /sd
 Reijo Kallio /sd
 Jukka Mikkola /sd
 Ulla Juurola /sd
 Janina Andersson /vihr
 Matti Saarinen /sd
 Marja-Leena Viljamaa /sd
 Marjaana Koskinen /sd
 Anne Huotari /vas
 Aulis Ranta-Muotio /kesk
 Ulla Anttila /vihr
 Jouko Jääskeläinen /skl
 Paavo Nikula /vihr
 Asko Apukka /vas
 Martti Korhonen /vas
 Juha Korkea-osa /kesk
 Kyösti Karjula /kesk
 Kaarina Dromberg /kok
 Marjatta Vehkaoja /sd
 Eero Lämsä /kesk
 Martti Tiuri /kok
 Reijo Laitinen /sd
 Aino Suhola /kesk
 Erkki Tuomioja /sd
 Raimo Tiilikainen /r
 Kerttu Törnqvist /sd
 Sakari Smeds /skl
 Esko Seppänen /vas
 Ulla-Maj Kukkonen /r
 Minna Karhunen /kok
 Sirpa Pietikäinen /kok

Reino Ojala /sd
 Riitta Prusti /sd
 Klaus Hellberg /sd
 Jukka Roos /sd
 Satu Hassi /vihr
 Leena Luhtanen /sd
 Mikko Kuoppa /va-r
 Tarja Filatov /sd
 Reino Paasilinna /sd
 Iivo Polvi /vas
 Mauri Salo /kesk
 Vuokko Rehn /kesk
 Erkki Pulliainen /vihr
 Kari Uotila /vas
 Timo Laaksonen /vas
 Maija-Liisa Veteläinen /kesk
 Johannes Leppänen /kesk
 Maija-Liisa Lindqvist /kesk
 Pekka Leppänen /vas
 Annikki Koistinen /kesk
 Markku Lehtosaari /kesk
 Markku Markkula /kok
 Hannu Takkula /kesk
 Marjut Kaarilahti /kok
 Mikko Immonen /vas
 Virpa Puisto /sd
 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
 Sinikka Hurskainen /sd
 Tuulikki Hämäläinen /sd
 Tuija Nurmi /kok
 Risto Penttilä /nuors

Markus Aaltonen /sd
 Pirkko Peltomäki /sd
 Markku Pohjola /sd
 Matti Vähänäkki /sd
 Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
 Johannes Koskinen /sd
 Esko-Juhani Tennilä /va-r
 Jorma Kukkonen /sd
 Esa Lahtela /sd
 Raimo Mähönen /sd
 Jouko Skinnari /sd
 Pertti Virtanen /levir
 Kimmo Kiljunen /sd
 Outi Ojala /vas
 Jarmo Wahlström /vas
 Maria Kaisa Aula /kesk
 Liisa Hyssälä /kesk
 Armas Komi /kesk
 Tarja Kautto /sd
 Sulo Aittoniemi /kesk
 Jukka Vihriälä /kesk
 Juha Karpio /kok
 Anu Vehviläinen /kesk
 Margareta Pietikäinen /r
 Juhani Alaranta /kesk
 Erkki J. Partanen /sd
 Päivi Räsänen /skl
 Ilkka Joenpalo /sd
 Jaakko Laakso /vas
 Hanna Markkula-Kivisilta /kok
 Pentti Tiusanen /vas
 Kirsti Ala-Harja /kok

